

IRAS

Institute for Risk Assessment Sciences
Utrecht, The Netherlands

Utrecht University

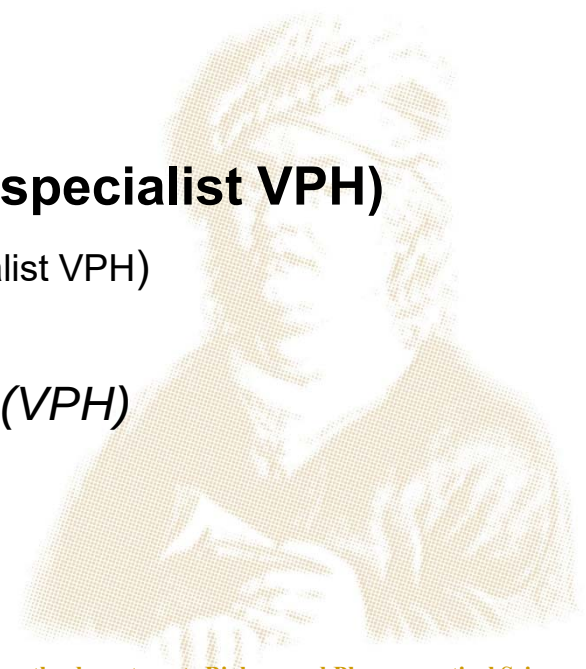
Het hoe en waarom van keurmerken

(op het gebied van de beheersing van zoönosen)

Joris Wijnker (DVM, PhD, KNMvD specialist VPH)

(Boyd Berends (DVM, PhD, Dip ECVPH, KNMvD specialist VPH))

IRAS – Division of Veterinary Public Health (VPH)

Onderwerpen

❑ Verleden

- Geschiedenis, algemeen...
- Geschiedenis, beheersing zoönosen...

❑ Heden

- Welke keurmerken anno nu

❑ Toekomst

- Discussie en conclusie

Utrecht University

het **keurmerk** zelfst.naamw.

Uitspraak: ['kørmɛrk]

Verbuigingen: keurmerk | en (meerv.)

Bewijs dat iets goedgekeurd is
en de vereiste kwaliteit heeft.

© [Kernerman Dictionaries](#).

Hofleverancier - predicaat

- ❑ - kwaliteit -
- ❑ MKB, > 100 jaar,
onbesproken gedrag
“... verplichting alles na te laten wat zijn
reputatie zou kunnen schaden”.
- ❑ Ten allen tijde
intrekbaar

Geschiedenis in algemene zin...

- ❑ Mesopotamië-Romeinse rijk

(munten, gewichten, documenten → ZEGEL)

- ❑ Middeleeuwen t/m eind 18e –begin 19e eeuw

(munten, gewichten, ambachten, voorwerpen metaal etc.)

- ❑ Industriële revolutie: ‘game changer’

- ❑ Gemeenschappelijk: ‘betekenis’ niet universeel

Geschiedenis in algemene zin...

International Organization for Standardization

- Second world war
- US military standards
- NATO
- British Standards Institute BS5750
- ISO 9000:1987 Vocabulary Standard
- Revised in ISO 9000:1994 &
- ISO 9001:2000 QMS
- **ISO 9001:2008 Current**

Geschiedenis in algemene zin...

□ Compact, visueel kwaliteitsoordeel:

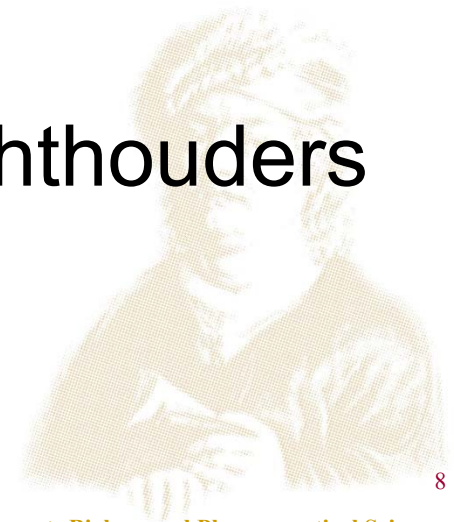

KiBo Waspik

Geschiedenis in algemene zin...

- ❑ Mensenwerk!
- ❑ Wij van WC eend...
- ❑ Intentie deelnemers & toezichthouders

Geschiedenis zoönosen-keurmerk

- ❑ Einde 90-er jaren in NL: E. Coli O157:H7 bij jonge kinderen tgv bezoek kinderboerderijen...
- ❑ Inventariserend onderzoek kinderboerderijen FD
- ❑ Opstellen Hygiëne-code NVWA
- ❑ Overheid & VSKBN*: Branche-eigen **keurmerk**

Geschiedenis zoönosen-keurmerk

❑ VSKBN keurmerk:

- vanaf 2006 uitgereikt
- Door kosten en uitgebreide eisen beperkt aantal gecertificeerden
- Uitgebreide audit Gezondheidsdienst voor Dieren (GD)

❑ GD Keurmerk 'Zoönosen Verantwoord bedrijf...'

- Goedkoop & eenvoudig
- Audit door eigen dierenarts...

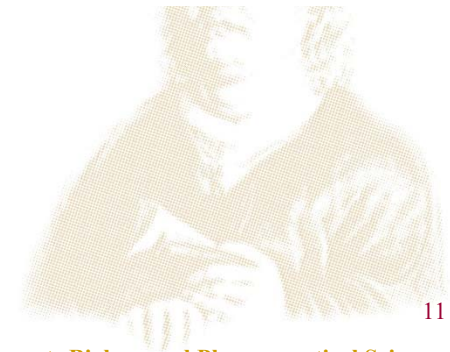
VSKBN Keurmerk

1. De publieksboerderij is een veilige en verantwoorde omgeving voor mens en dier

Bezoekers kunnen de boerderij met een gerust hart bezoeken, want het is een veilige plek voor mens en dier. De risico's zijn in kaart gebracht en aanvaardbaar.

2. De publieksboerderij wordt vakbewaam beheerd

Er zijn altijd voldoende vakbekwame medewerkers aanwezig of (goed) bereikbaar. Dit kunnen ook onbetaalde krachten of vrijwilligers zijn. Niet alleen kennis, maar ook praktijkervaring is belangrijk. Als er alleen vrijwilligers beschikbaar zijn, is het belangrijk dat zij goed geïnstrueerd zijn en risico's kunnen signaleren en daar naar handelen.

Heden...

- ❑ VSKBN Keurmerk
- ❑ VSKBN 'Keurmerk-Light'
  - Onderschrijven van de 'Branchecode (praktische gids) publieksboerderijen 2015'
- ❑ Gezondheidsdienst voor Dieren: "keurmerk" 'Zoönosen verantwoord bedrijf'
  - Basis gesprek KiBo - dierenarts

Toekomst (discussie)

- ❑ Zelfs op zo een klein terrein als dit al 3 verschillende 'keur- / kwaliteitsmerken'...
- ❑ Onderzoek FD (Lisa Balk): Het gaat steeds beter met de hygiëne, maar er is ook nog veel te verbeteren
- ❑ Onderzoek FD: GD 'keurmerk' mag in de strikte zin helemaal geen *keurmerk* genoemd worden (en de branchecode al helemaal niet.)

Toekomst (lessen uit het verleden)

Kinderboerderijen in Nederland en de relevante veterinaire volksgezondheidsrisico's

B.R. Berends

VVDO Rapport H0101
mei 2001

Tabel II.I. Thans voor kinderboerderijen in Nederland relevante zoönosen, uitgesplitst naar de belangrijkste hiermee verbonden diersoortcategorie. (bronnen: 1-91).

Hoefdieren

- Campylobacteriose (*Campylobacter* spp.)
- Caseous lymfadenitis (*Corynebacterium pseudotuberculosis*)
- Colibacillose (VTEC: *E. coli* O157:H7))
- Cryptosporidiose (*Cryptosporidium parvum*)
- Ecthyma (parapoxvirus)
- Listeriose (*Listeria monocytogenes*)
- Psittacose/ornithose (*Chlamydia psittaci* EAE)
- Paratuberculose (*Mycobacterium paratuberculosis*, i.e. *M. avium* subsp. *paratuberculosis*)
- Q fever (*Coxiella burnetti*)**
- Salmonellose (*Salmonella* spp.)
- Schimmels (*Trichophyton verrucosum*)
- Tuberculose (*Mycobacterium avium*)
- Yersiniose (*Yersinia enterocolitica*)

Utrecht University

Toekomst (jurisprudentie? - WA)

nrc.nl

Onbeperkt nrc.nl

Alle abonnementen

Digitale editie

Binnenland

Buitenland

Economie

Cultuur

Sport

Opinie

Wetenschap

Tech & Media

Meer ▼

Slachtoffers Q-koorts doen aangifte tegen geitenhouder

Dood door schuld

Geitenhouder Ron G. wist dat zijn dieren met Q-koorts besmet waren en ontving in 2009 toch een schoolklas. Een leerling overleed.

✍ Joep Dohmen © 14 november 2016

Toekomst (discussie - garantie)

Puur Terschelling   Paardrijden   Huifkartochten   Activiteiten   Puur slapen   Contact

PUUR
TERSCHELLING
SINDS 2005

Een zee van mogelijkheden

Puur Terschelling verantwoord zoönosen bedrijf

Zoönosen is een verzamelnaam van ziekten die overdraagbaar zijn van dieren op mensen, zoals de Q-koorts en toxoplasmose. De Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) heeft het certificaat aan Puur Terschelling toegekend, omdat de dieren bij ons vrij zijn van zoönosen. Het keurmerk is zichtbaar op de boerenschuur opgehangen. Om in aanmerking te komen voor het keurmerk, moest Puur Terschelling aan eisen voldoen. Steeds vaker worden kinder- en zorgboerderijen of bedrijven met een publieke functie geconfronteerd met de vraag welk risico zij vormen. Om aan te tonen dat wij maatregelen nemen om zoönosen te voorkomen en de kans op besmetting te beperken, heeft de Gezondheidsdienst het Keurmerk Zoönosen afgegeven. Aan de hand van een stappenplan hebben wij laten zien dat wij maatregelen hebben genomen en aan alle eisen voldoen om het zoönosen certificaat te mogen ontvangen.

Toekomst (discussie & conclusies)

- ❑ Beseffen dat te geven garanties relatief zijn
- ❑ Noodzaak / aansprakelijkheid
- ❑ Al verbeterend doorgaan:
  - Verificatie / educatie
  - (rol VAK?)

Kaizen!

改善

Kai = Change Zen = Good

Utrecht University

Tot besluit...

**“If you want
a guarantee,
buy a toaster.”**

